

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. ΣΤ'.

Σ Α Π Φ Ω

ΙΟΥΝΙΟΣ 1881

Καθάρισα δὲ κείσαι, οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσειε' οὔτε τότ' οὔθ' ὑπερον' οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων
τῶν ἐκ Πιερίας. . . (Σαπφ. ἀποσπ. 68)

ΠΙΤΤΑΚΟΣ.

Σύμπασα ἡ ἀρχαιότης ἐμπορώνας παραδέχεται τὸν Πιττακὸν ὡς ἓνα τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τῆς Λέσθου καὶ τάσσει αὐτὸν μετὰ τῶν πρώτων τῆς σοφῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτανόρίας. Ὁ Πρόδοτος, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριπτοτέλης καὶ πλείστοι ἄλλοι μετὰ σεβασμῶ ἀναφέρουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἄλλοι μὲν θαυμάζοντες τὴν πο-

λιτικὴν αὐτοῦ σύνεσιν, ἀλλὰ δὲ τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν, πάντες δὲ τὴν σοφίαν του.

Μετὰ πολλῆς πιθανότητος δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ὁ Πιπτακὸς, υἱὸς τοῦ Καΐκου ἢ Ὑρράδιου τοῦ Θυρακὸς, ἐγεννήθη ἐν Μυτιλήνῃ περὶ τὴν 34 Ὀλυμπιάδα (ἤτοι περὶ τὸ 649 Π. Χ.), ὅτι ἠκμαστε περὶ τὴν 42 καὶ ἀπέθανε περὶ τὴν 52 Ὀλ., ζήσας ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον (1). Καὶ ὅποια μὲν ὑπῆρξαν τὰ κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ ἀνδρός, οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύει συμπερινομένῳως, ὅτι ἐξ εὐπατριδῶν καταγόμενος ἀνετράφη καὶ ἐξεπαιδεύθη ἀξίως τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. Διότι ἄνευ ἀνατροπῆς ἐλευθέρως καὶ παιδείας ὕψους εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ αἱ μεγάλαι ἐκεῖναι ἀρεταὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, διὰ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος του ὀλόκληρον ὠφελεῖ καὶ δοξάζει. Ἐφήβος γενόμενος ὁ Πιπτακὸς πολλάκις ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος, λαθῶν μέρος εἰς τὰς συγγινὰς εἰσείνας μάχας, τὰς ὁποίας ἡ Μυτιλήνη ἀξιοθεῖστα εἰς δύναμιν ὑπὲρ πάντας τὰς Ἀιολικὰς πόλεις, ἠναγκάζετο νὰ κάμνη διὰ νὰ κατέχη εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὰς ἐν τῇ περικειμένη ἡπείρῳ ἀπικιτθείσας ἢ κυριευθείσας ὑπ' αὐτῆς, πόλεις.

Οὗτοι λοιπὸν λαθῶν ὁ Πιπτακὸς πύρην τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων ἐξελέχθη στρατηγὸς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, ὅτε περὶ τὴν 43 Ὀλυμπ. ἐξεβῆ ἡ περὶ Σιγείου δεινὸς καὶ μακροχρόνιος πόλεμος μετὰ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων. Ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ, καθὼς εἶπόμεν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀλκαίου (2), κατ' ἀρχὰς ἐθραιάμβυσεν ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς Φρόνων, ἀνὴρ βυμβάλος καὶ ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, πρὸς δὲ καὶ Ὀλυμπιονίκης. Ὁθὲν καὶ πεποιθὼς εἰς τὴν ἀθλητικὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ ἰκανότητα προσέτινε τὴν διὰ μονομαχίας λύσιν τῆς διαφοράς. Τὴν πρόκλησιν τῆς ἀσμένως δεχθεὶς ὁ Πιπτακὸς ἐπαρουσιάσθη ὁ ἴδιος ἐνώπιον τοῦ

(1) Διογένης Λαέρτιου βίος Πιπτακ. κεφ. ς'. — (2) Σαπφῶς Τεῦχος Β'. σελίς 26 καὶ 28.

φθιροῦ ἀντιπάλου καὶ διὰ στρατηγήματος εὐφροεντάτου κατέβαλεν αὐτόν· διότι ἀντὶ παντός ὄπλου κρύψας ὑπὸ τὴν ἀσπίδα δίκτυον, μετὰ τοσαύτης ἐπιτηδεύτητος ἐπλησίατε τὸν ἐχθρόν, ὥστε ἐξαίφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως περιέβαλεν αὐτὸν ὡς ἰχθύν εἰς τὸ δίκτυον καὶ ἀκλούθως τὸν ἐφόρευσε. Τὸ ἀνδραγαθήμα ὅμως τοῦτο τοῦ Πιπτακοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἔβαλε πέρας εἰς τὸν μακρὸν τοῦτον πόλεμον, διότι μετ' ὀλίγον προσεκληθὴ ὁ τῆς Κορίνθου τύραννος Περίανδρος διατητῆς τῶν διαμαχομένων, ὅστις καὶ ἐπέδικασε τὸ χωρίον τοῖς Ἀθηναίοις. Ἐν τούτοις ὅμως οἱ Μυτιληναῖοι ἠρώμενοι ἐκ τοῦ Ἀχιλλείου, διήρπαζον τὴν χώραν τοῦ Σιγείου, ἀνήκουσαν ἤδη εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Τὸν Πιπτακὸν ἐπιστρέψαντα ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν οἱ Μυτιληναῖοι ὑπεδέχθησαν ἐν Θριάμβῳ καὶ μεγάλως ἐτίμησαν. Ἡ μερίτη ὅμως τῶν τιμῶν ἀπεδόθη εἰς αὐτόν, ὅτε ἡ πατρις, κατατροχιμένη ὑπὸ στάσεων καὶ ἐσωτερικῶν ταραχῶν (1), τὸν Πιπτακὸν μόνον ἔκριεν ἱκανὸν νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἐκ τῶν δεινῶν τούτων, καὶ περιέβαλεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀνωτάτης ἐξουσίας, ἣτις εἰς τὴν διάλεκτον τῶν Αἰολέων ἐκαλεῖτο Λίσυμνητεία, δηλ. ὀρχή νέμουσα ἐκάστῳ τὰ αἴσιμα, ἦτοι τὰ δίκαια καὶ προσήκοντα. Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν καταστάσει ὄντων τῶν πραγμάτων, ὁ Πιπτακὸς ποιούμενος χοῆτιν τῆς δικτατορίας, διὰ τῆς ὁποίας περιέβαλεν αὐτόν ἡ πατρις, κατορθώνει νὰ καταβάλλῃ τὴν πολυκέφαλον ὕδραν τῆς τυραννίας, νὰ φυγαδεύσῃ τοὺς ταραχοποιούς, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐημερίαν τῶν πολιτῶν καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν εὐνομίαν καὶ εὐταξίαν εἰς τὴν πόλιν. Ἴνα δὲ μὴ ἐπανέλθῃ ὁμοίαις τις πραγμάτων κατάστασις εἰς τὸ μέλλον, ἐνέσραξεν ἀπάσας τὰς δόξας τῆς ἀδικίας διὰ νόμων γραπτῶν σοφωτατων καὶ αὐστηρῶν. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν λίαν περίφημος εἶνε ὁ κατὰ τῶν μεθυόντων νόμος, ἐπιβάλλων διπλασίαν πεινὴν εἰς τὸν ἀμαρτάνοντα, ἂν πράξῃ τὸ ἀμάρτημα ὃν ἐν καταστάσει μέθης (2). Διότι, ὡς φαίνεται, ὁ οἶνος τῆς νύκτου, ὡν ἀφρο-

(1) Περὶ τῆς αἰτίας τῶν στάσεων ἴδε Σαπφροῦς, Τεχν. Β' σελ. 23 — (2) Ἄριστ. Ἠθ. Νικομ. Γ'. 7

νος καὶ ἄριστος, ἐγένετο αἰτία πολλῶν ἐγκλημάτων· διὰ τοῦ αὐτοῦ οὖν
 οὗ τούτου νόμου ἐθέλητε νὰ καταπολεμήσῃ αὐτὴν τὴν οἰκίαν
 τῶν κακῶν.

Ἄφου δὲ ἐπὶ δέκα ἢ δώδεκα ἔτη ἐδιοίκητε τὴν Μιτιλήνην δι'
 ἀπελύτου μὲν μοναρχίας, ἀλλὰ καὶ ἄκρας δικαιοσύνης, κατέθετε
 τὴν ἀρχὴν εἰς χεῖρας τῆς πατρίδος, εἰπὼν τὸ πολυθρόβητον ἐ-
 κεῖνο ῥητὸν «χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι» ὁ γὰρ, ὅτι σκόλον πρᾶγμα εἶ-
 νε τὸ νὰ διαμένῃ τις ἀγαθός. Ἐπίσητε δὲ ὁ Πιπτακός μετὰ τὴν
 ἀπὸ τῆς αἰσυμνητείας θεληματικὴν παραίτησίν του δέκα ὄλα ἔτη
 ἐπαγαλλόμενος μακρύνει ἐπὶ τῇ εὐνομίᾳ τῆς πατρίδος, ἣτις τι-
 μῶτα τὸν μέγαν αὐτῆς πολίτην ἐδωρήσατο αὐτῷ χιλιά-
 δας πλέθρων γῆς κερπορόρου· ἀλλ' οὗτος, καθὼς λέγει ὁ Πλού-
 ταρχος (1), τὴν ἀφιέρουσεν εἰς τοὺς θεοὺς κρατήτας πρὸς ἰδίαν χρῆσιν
 τότεν μόνον μέρος, ὅταν τῶρον ῥιφθὲν ὑπ' αὐτοῦ διέλαθε, ὁ γὰρ, ἐκ τῶν
 πλέθρων (= 3000 μέτρα.)

Ὁ Πιπτακός, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ὄ-
 χι μόνον κατὰ τὴν σοφίαν ὑπῆρξε θαυμαστός, ἀλλὰ καὶ πολίτης
 ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὅποιον ἕτερον δὲν ἐγέννητεν ἢ Λέσβος· διότι καὶ
 νομοθέτης ἀγαθός ἐχορημάτιζε καὶ πρὸς τοὺς πολίτας κοινωφελῆς
 καὶ φιλόανθρωπος, καὶ τὴν πατρίδα του ἀπήλλαξε τριῶν μεγίστων
 κακῶν, τυραννίδος, στάσεως καὶ πολέμου. Καὶ ἀλλαχρῶ ὁ ἴδιος
 λέγει ὅτι ὁ Πιπτακός ὑπῆρξε κατὰ πάντα ἀνὴρ τέλειος ὁμολογου-
 μένως, διότι κατὰ μὲν τὴν νομοθεσίαν ἐραίνετο πολιτικός καὶ φρι-
 νιμος, κατὰ δὲ τὴν πίστιν δίκαιος, κατὰ δὲ τὴν ἐν ὄπλοις ὑπερο-
 χίαν ἀνδρείος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ κέρδος μεγαλοψυχίαν ἀφιλόργυ-
 ρος (2). Ἐτερον παράδειγμα ἀφιλοκερδείας τοῦ μεγάλου τούτου ἀν-
 δρός εἶνε τὸ ἐξῆς· Κροῖτος ὁ βασιλεὺς τῆς Λυδίας προτεκάλετε πρὸ
 ἑαυτοῦ τὸν Πιπτακόν. Οὗτος ἦλθε πρὸς αὐτὸν εἰς Σάρδεϊς, ὁ δὲ Κροῖ-
 σος ἐφιλοτιμήθη νὰ τῷ προσφέρῃ πολλὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Πιπ-
 τακός δὲν ἐδέχθη εἰπὼν, ὅτι κέκτηται διπλάσια τῶν ὅτων εἶχεν

(1) Πλούτ., περὶ κατορθείας Ἡροδότου § 15 — (2) Διοδ. Σικελ., Συλλογαὶ τόμ.

ἀνάγκη κληρονομήσας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀποθανόντα ἄτεκνον.

Ἐκ τῶν προσηλυσιτάτων γυμνασίων τοῦ Πιττακοῦ ἦτο τὸ νὰ ἀγίθη σπέρων ὁ ἴδιος τὴν μύλην (χειρῶνυλον). Ἐκ τούτου δ' ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τὸ ὀνομαζόμενον ἐπιμύλιον ἄσμα· «Ἄλει, μύλα, ἄλει» καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ μεγάλας Μυτιλήνας βυτιλεύων» (Πλουτάρχου Συμπ. ἐπτὰ Σοφῶν § 14)· δηλ. ἄλεθε, μύλε μ', ἄλεθε καὶ ὁ Πιττακὸς ἀλέθει, νήσου μεγάλης βυτιλεύς, πρώτος τῆς Μυτιλήνης. Ἐποχτετε δὲ τοῦτο ὁ σοφὸς ἀρχὼν τῆς Μυτιλήνης καὶ διὰ σωματικὴν γύμνασιν, καὶ διὰ νὰ διδάξῃ ἴσως τοὺς συμπολίτας του, ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀνωτάτῳ ἀξιώματι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ περιφρονῇ τὰ ταπεινὰ πλὴν χρητίμα ἔργα. Θυμαστὸν δὲ καὶ σπάνιον παράδειγμα γενναιοῦτος καὶ ἐπιεικείας πρὸς τοὺς ἐχθροὺς του ἀπέδειξεν ὁ Πιττακός, ὅτε λαδῶν ὑποχείριον τὸν φονεὰ τοῦ υἱοῦ του, ἐσυγχώρητεν αὐτὸν εἰπὼν «Συγγνώμη τιμωρίας κρείττων, διότι αὕτη μὲν ἔνε τεκμήριον ὀφειλόμενος γνῶμης, ἐκείνη δὲ ἀνθρωπίνης.»

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Πιττακὸς κατορθώσας νὰ συνενώτῃ ἐν ἑκντῷ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν μετ' ὄλων τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ μὲν Λεσβὸς θεωρεῖ αὐτὸν ὡς τὸν κορυφαῖον τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς, ἡ δὲ Ἑλλάς τὸν κατηστέριτεν ἐν τῇ σοφῇ αὐτῆς Πλειάδι. Τῶν ἐπτὰ τούτων σοφῶν ἀνδρῶν ὑπῆρχον ἐν τῷ προνόμῳ τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ ἀνάγεγραμμένα διάφορα ἀποβλέψιματα, τὰ ὁποῖα ὡς ἀπαρχὴν τῆς σοφίας αὐτῶν ἀφίερυταν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἰκανὰ ἀποβλέγματα τοῦ Πιττακοῦ μᾶς διέτωσε Διογένης ὁ Λαέρτις εἰς τὸν βίον αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρμεν τὸ περίπυτον «Καιρὸν γυνῆ!» καὶ τὸ γαμικὸν ἐκεῖνο παράγγελμα «Τὴν κατὰ σαυτὸν εἶνα». Νέος τις Ἀταρνείτης εἶχε λάβει δύο προτάσεις γάμου, τὴν μὲν ἐκ μέρους πλουτοῦ καὶ εὐγενεῖς, τὴν δὲ ἐκ μέρους ὁμοίου αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ κατὰ τὸ γένος· ἤλθε λοιπὸν νὰ συμβουλευθῇ τὸν Πιττακόν, ποῖον τῶν δύο γάμων νὰ προτιμήτῃ. Ὁ σοφὸς ἀνὴρ ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως τὸν ἀπέπειλεν ἐκεῖ πλητίον εἰς ὄμιλον παιδῶν παίζοντων, τὰς βέμβικας (κοινῶς ἀθύραις). Ὁ νέος πλητιάσας ἤκουσε

τοὺς παῖδας φωνάζοντα· ἐπὶ τῆς παιδιᾶς «τὴν κατὰ στυτὸν ἔλα». Ἐννοήσας τότε, τί ἤθελε νὰ τῷ εἶπῃ ὁ Πιττακός, ἀπελθὼν ἐνυμφεύθη τὴν Ἰσθὴν καὶ ὁμοίαν του. Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀναφέρων τοῦτο προσθέτει, ὅτι ὁ Πιττακός εἶχεν ἰδίαν πείραν τοῦ πράγματος· οἷοιτι ἡ σύζυγός του αὐτὰ εὐγενεστέρα ὡς κόρη τοῦ Πενθίλου, ἐφέρετε πρὸς αὐτὸν λίαν ὑπεροπτικῶς.

Ὁ Πιττακός τοὺς νόμους τοῦ ἔγραψε πεζῶς, ἐποίησεν ὅμως ῥοδὰς καὶ ἐλεγεία ἔπη ἐξακόντια. Ἐκ τῶν ῥοδῶν σώζεται ἀπότμημα τι διδάσκον, πῶς νὰ προσφερώμεθα πρὸς τὸ κακόν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἑμιστρος παράφρασις ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἄπλισμένους μὲ τῶν καὶ φαρτίσαν βαρεῖαν
 Νὰ ἐπέρχεται πρέπει πρὸς ἄνδρα κακόν.
 Ἡ καρδία ὁπόταν κρύπτῃ γνώμην δολίαν,
 Οὐδὲν ῥῆμα προσφέρει ἢ γλώσσια πιστόν. (1)

Περὶ τῶν κατὰ τοῦ Πιττακοῦ σκωμμάτων καὶ σατιρικῶν γλωσσῶν τοῦ Ἀλκαίου ἐγένετο λόγος εἰς τὸν βίον τοῦ ποιητοῦ τοῦτου ἐν τῷ Β' Τεύχει τῆς Σαπφούς. Τραννώτατον ὅμως τεκμήριον τῆς γενικῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ τοῦ κατὰ τὸν θάνατον ἐκδηλωθέντος γενικοῦ πένθους θεωροῦμεν τὸ ἑξῆς· οἰτιχρον ἐπιτύμβιον, τὸ ὁποῖον ἡ πατρὶς εὐγνωμονοῦσα ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ μνημείου τοῦ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνεγερόντος:

«Οἰκείοις δακρύοις ἀ γειναμένα καταθάπτει
 ἐνθάδε Δέσποσ υἱόν, Πιττακόν, Ἰβρίδιον.»

Καὶ ὁπρ παρασφράζομεν ὡς ἑξῆς:

«Ἐνθάδε κεῖται Πιττακός, υἱός τοῦ Ἰβρίδου,
 ἐν ἡ πατρὶς σὺν δάκρυσι καὶ θρήνοις καταθάπτει.»

(1) Τὴν παράφρασιν ταύτην ὀφειλομένην εἰς τὸν γηραιὸν Σχολάρχην κ. Γ. Ἀρσενίδην, τοῦ ὁποίου τὴν ἐξαιρετικὴν περὶ Πιττακοῦ πραγματείαν ἴδε εἰς Ν Πανδώρας τόμ. Ζ'. σελ. 54-59

Ο ΝΥΚΤΕΡΙΝΟΣ ΠΕΡΙΠΛΑΤΟΣ ΜΟΥ.

Ψέ, ὅτε λίαν πένθιμον σιγήν τὸ πᾶν εἶσιγα,
καὶ ὅτε εἰς τὴν γήδυμον ἀγκάλην τοῦ Μορφέως
ἅπαντες παρεδόθησαν κ' ἐκάθευδον ἠδέως,
τὸ πᾶν δ' ἐφώτιζε λαμπρῶς τὸ σεληναῖον σέλας
καὶ δὲν ἤκούετο εἰρή ἢ ψιθυρίζουσ' αὔρα,
ἤτις τῶν δένδρων τὸ πυκνὸν φύλλωμα χριεῖται
ἐφίλει, ἐγὼ αὖπνος κ' ὑπὸ βαροθυμίας
ἀρρήτου κατεχόμενος, ἐξῆλθον τῆς οἰκίας.

Σύνοφρος δὲ ἐβάδιζεν εἰς σκέψεις βυθισμένους
καὶ ὄνειροπόλους, μελλουσῶν ἀπατηλὰς εἰκόνας
πλάττων σικανῶν, καὶ ἀναίσθητος πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀπῆνται
εὐρέθη, ἀγνοῶν τὸ πῶς, ἐντὸς τοῦ περιβόλου
τοῦ παρὰ τὸ παράλιον μικροῦ Νεκροταφείου.

Ἐντὸς δὲ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ εἰσῆλθον ἐκκλησίας
καὶ μετὰ συγκινήσεως ὁμοῦ καὶ εὐλαβείας
ἠσπάσθη τὴν ἐκεῖ σεπτὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος.

Ἄλλὰ μόλις ἐποίησα τὸ τοῦ Σταυροῦ σχημέθον,
φωνὴ ἤκουσθη ἀμυδρά... Ἐγὼ βίγῶν καὶ τρέμων
καὶ μόλις ἐκ τοῦ τρόμου μου καὶ δέους ἀναπνέων,
ἔσπευδα νὰ ἀποσυρθῶ τοῦ ἱεροῦ τεμένους,

Ὅτε ὄποιά ἀφῆκε; ἐκπληξίς! λευγεῖμον καὶ λευκοθήρῃς
 ἴστατο γέρον ἐφ' ἐνό; παρακειμένου τάφου
 Ἦ χιονώδης κόμη του ἀτημελῶς ἠπλοῦτο·
 μέγρις ὀφύος, καὶ ὁ λευκός ἐκ παρακλήλου πόγῳ
 τῆς κόμης ἐξετείνεται, χιτῶνα δὲ ποδῆρη,
 ἐφύρει, τὸ δὲ πρόσωπον εἶχε ρυτιδωμένον.
 Τίς ἄρα οὗτος, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν ὁ γέρον;
 Μὴ ἀσκητής τις κατοικῶν εἰς τὰ πλησίον ὄρη;
 Πλὴν διατὶ ἀγριωπὸν στρέφει πρὸς με τὸ βλέμμα;
 Πλὴν διατὶ τοῦ γέροντος ἀπαίσιος ἀνία
 φαίνεται κατατρέφουσα τὴν γηραιὰν καρδίαν;
 Τὰυτ' ἀνκλοριζόμενος μετὰ μεγίστου τρόμου,
 λαθραῖως ἔσπευδον εἶθις γὰρ μακρονθῶ ἐνταυθεῖν.
 Πλὴν πάραυτα προσρήτους λέξεις, τινὰς ὁ γέρον
 ἤρῃω λίαν τῆ φωνῇ μ' ἐφάνη τονθορῶσαι.
 Ἐστράφην, καὶ βαδίζοντα πρὸς με αὐτὸν διείδον,
 ὄλον δὲ εἰς τὰς φλέβας μου ἐπάγωσε τὸ αἶμα!
 Ἀλλὰ θαρρήσας παρευθὺς εἶπεν αὐτῷ εὐτόλμως·
 « Ἐρχεσσι πόθεν; τί ζητεῖς; καὶ τίς εἶσσι, ὦ γέρον; »
 — Ἀλλ' οὗτος ἄρα κεν σιωπῇ ἐτήρει, ὡς καὶ πρῶτον,
 καὶ ἴστατο πελώριος μὲ σαυθρωπὸν τὸ ἦθος.
 Ἐγὼ δὲ ἐπανελάθον· « Μὴ νόχίος τις δαίμων,
 οἴκῳ εἰς τὰ σπηραεφῆ ὄρη κ' εἰς τοὺς δρυμῶνας;
 Ἦ μὴ ληστής μὲ αἶματτα διαβατῶν ἀθῶων
 πιτίζων ταῦτα τὰ βουνά; ὑπὸ δὲ τὸν χιτῶνα
 μήτω; ἐγκρύπτει; θώρακα καὶ ζῆφος καὶ φαρέτρην;
 Ἦ μήπως; . . . » Ὁ! σιῶπησον πλέον, ὦ νεανία,
 διότι πράττεις ἐγκληρικὸν μέγιστον, φρικαλέον.
 Ὁ! ὕβρισκας ἄνδρα σοφὸν καὶ πολλὸν ἀνέδην,
 Οὐδόλοισι μὴ κατανοῶν τὰς ψυχικὰς ὀδύνας,
 αἵπερ ὀδυνηρότατα, ὡς ἰσθλοὶ ὄφεις,
 μὲ τείρουσιν ἀνηλεῶς καὶ πείγουσιν τὴν πνοήν μου. . .
 Δὲν εἶμαι, νέε, ἀσκητής οὐδὲ ληστής, ὡς εἶπες
 ἀστρηλατούμενος ὑπὸ νεανικῆς ἀνοίας·
 οὔτε πιτίζω τὰ βουνά μὲ αἶματτα ἀθῶων.

Ούτε ὑπὸ τὸν χιτῶνά μου θώρακα καὶ φαρέτρην
καὶ ξίφος κρύπτω, τέκνον μου. Οὐδόλως ἐσεβάσθης
τὰς καταλεύκους τρίχας μου! ληστής ἐγὼ δὲν εἶμαι.
Ἐγὼ εἶμ' ἡ τοῦ Πιττακοῦ σκιά ἡ σεβασμία
τοῦ βασιλεύσαντός ποτε ἐπὶ τῆς Λέσβου πάσης.
Τὸ σκοτεινὸν δ' ἐνίοτε μνήμᾳ μου καταλείπων
καθ' ὄλην περιφέρωμαι, ὡς φάντασμα, τὴν Λέσβον.
Ἄλλ' οὐδαμοῦ δὲν δύναμαι τὸ ὄμμαί μου νὰ στρέψω,
χωρὶς μὲ δάκρυα τὴν γῆν ταύτην νὰ καταβρέξω!
Ἐδῶ μὲν βλέπω ὄρφανὰ στενάζοντα, θρηνοῦντα.
Ἐκεῖ δ' ἀπύστωι καὶ δεινῶς χήρα· ὀλολυζούσας. . .
Θανάτου πνεῦμ' ἀπάσιον καθ' ἅπασαν τὴν Λέσβον
φυσῆσαν κατεμάρανε πᾶν εὐγενὲς κί ὄραϊον!
Ἡ τῶν δαφνῶν καὶ μυρσινῶν κοιτίς φεῦ! πῶς ἐφθάρη
φύουσ' ἀκάνθας ὀχληράς καὶ ὄχι πλέον ἄνηθ!
Αἱ πεδιάδες ἔχασαν τὴν πρώην καλλονὴν τῶν
καὶ αἱ κρήναι αἱ καλλιῆρσαι τὴν πρὶν διαύγειάν τῶν.
Αἱ ἀηδόνες ἔπαυσαν τὰ θεῖα ἄσματά τῶν
καὶ οἱ μικροὶ κορυδαλοὶ τὰ κελαδήματά τῶν.
καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἡ Λέσβος μας τελείως ἐνερκώθη
καὶ εἰς οἰκτρὰν ἀφάνειν καὶ λήθην κατεχώσθη!
. . . . .
Ταῦτα εἶπε καὶ ἐχάθη αἴφνης ὡς ἀστὴρ διάπτων
Ἐγὼ δ' ἔμειν' ἐν ἐκστάσει, ἀπορῶν τε καὶ φρυάττων.

Ἐν Πέτρῳ τῇ 17ῃ Ἀπριλίου 1881

M. I. M.

Αἱ γνώσεις δύνανται νὰ καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον χειρότερον
ἔταν ἡ καρδία του δὲν καλλιεργῆται ὅσον καὶ ἡ κεφαλή του.

Μὴ σᾶς ἐκπλήττη ἡ πολυτέλεια· μόνον ἡ ἀρετὴ εἶναι ἀξιο-
θαύμαστος.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ Φ. ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ.

Ἡ χαριτόβρυτος θυγάτηρ τοῦ πολλὰς καὶ ἐπανειλημμένας δοκιματίας ὑποστάντος σεβαστοῦ γέροντος Μ. Κουραματζῆ, ἡ τρυφερὰ καὶ περιλημμένη σύζυγος τοῦ εὐγενοῦς καὶ καλοκαγάθου νέου Φ. Σιμωνίδου τὴν 2 π. μ. τῆς 10ης Ἰουνίου ἀπεχαίρητε διὰ παντὸς τὴν γῆν ταύτην τῶν θακρῶν, μόλις ἰδοῦσα 24 ἀνοίξεις.

Ἀκριβῶς πρὸ ἐνὸς ἔτους τὴν 2αν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἄρθρα ἡ πόλις τῆς Μυτιλήνης συνῆρξεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος, ὅπως μετὰ σφρηγῆς τελετῆς λαμπρᾶς καὶ χαρμωύου. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ζεύγος ἐκλεκτὸν καὶ ποικίλαις ἀρεταῖς κατηγλαῦσμένον, ἀμφοτέροι ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ἡμετέρας πόλεως οἰκογενειῶν, ἴσταντο εὐλογοῦμενοι ὑπὸ Σεβασμίου Πρωθιεράρχου, τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀπήραπτον ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἀφάτου εὐδαιμονίας. Μετὰ ἐν ἔτος καὶ μίαν ἐβδομάδα... φεῦ τῆς μεταβολῆς! σύμπαντες οἱ πολῖται μετὰ τῶν ἐνδημούντων ἐκλεκτῶν ξένων καὶ μετὰ τῆς φάλαγγος τῶν διδασκάλων καὶ μαθητῶν, καταλιπόντες οἱ μὲν τὰ συνήθη ἔργα καὶ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, οἱ δὲ τὰ μαθήματά των ἐν μέσῳ γενικῆς ὀλίψεως καὶ κατηφείας προσπέμπουσιν εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν τὴν τέως ἐπίζηλον ἐκείνην νύμφην, τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην σύζυγον, σήμερον δὲ πολὺ κλειστόν ΒΙΚΤΩΡΙΑΝ Φ. ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ.

Πρὸ ἑξ μηνῶν ἡ ἀείμνηστος Βικτωρία ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἐγκυμοσύνης εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ νόσου γαλεπῆς καὶ πρωτοφανοῦς σχεδὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ ἦς οὐδὲν ἴσχυσαν οὔτε ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. οὔτε αἱ ἀκάματα καὶ μετὰ μοναδικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἀκρας αὐταπαρνήσεως προσπάθειαι καὶ μέγιστα θυτικά προσφιλεστάτου συζύγου καὶ οἰλοσπέργου μητρός. Ἡ Μακαρίτις ἐτήκετο καὶ ἑκάστην καὶ ἐμφορῖνετο, ὅπως μακραίνεται καὶ φιλοῖρεται τὸ βρέδον, ὅτε πρὸ δύο ἐβδομάδων μετὰ πρόωρον ἀλλ' αἰσίον τοκετὸν ἐγεννήθησαν γλυκεῖαί τινες ἐλπίδες, πλὴν φεῦ! καὶ αὗται μετὰ τινος ἡμέρας ἀπειδείχθησαν φροῦδαί, τὸ δὲ ἐν μέσῳ τῷ ὠκεανῷ ἐπὶ ἑξ μηνος ὑπὸ δεινῆς τρικυμίας κλυδωνιζόμενον σκάφος αὐτὰνδρον ὤφειλεν ἐπὶ τέλους νὰ καταποντισθῆ... ἡ ἐπὶ ἑξ

ρῆνας οἰκην μάρτυρος βατανιζομένη ευγενῆς καὶ ἀγνῆ νεᾶνις ὠφέλι-
νὰ ὑποκύφη ὑπὸ τὸ ἀμείλικτον δρέπανον τοῦ θανάτου, διότι οὕτως εἶχε
γραφεῖ ἐν ταῖς αἰωνίαις δέλτοις ὑπὸ ἀοράτου χειρός. Ἀπέθανεν αὕτη,
καὶ συναπέθανον μετ' αὐτῆς γλυκύτατοι πόθοι καὶ τερπνότατα ὄνειρα
εὐδαίμονος καὶ πικροδύου συζυγικῆς συμβιώσεως.

Καὶ τὰς μὲν ἀρετὰς τοῦ ἐπιγείου τούτου Ἀγγέλου ἐπαξίως ἐξύμνη-
σαν ὅτε Ἀρχιδιάκονος τῆς καθ' ἡμᾶς Μητροπόλεως καὶ Ἱεροκήρυξ κ.
Κύριλλος Παπαδόπουλος καὶ ὁ ἐλλόγιμος κ. Ι. Κόντος, Σχολάρχης
ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γυμνασίῳ, ἐκ τῶν εὐδύμων καὶ ἀμαχάντων ἀνθῶν
τῶν ποικίλων χαρίτων καὶ προτερημάτων τῆς πλέξαντες λαμπρὸν καὶ
ἀκήρατον στέφανον ἄλλ' ἢ πατρὶς βαρυπενθοῦσα ἐπὶ τῇ νέᾳ ἀπωλείᾳ
προσφιλοῦς καὶ ἐρατεινοῦ αὐτῆς τέκνου μετὰ δόξης καὶ ἄλλους προ-
πέμπει αὐτὴν εἰς τὸν ψυχρὸν χαινοντα τάφον, ὅστις μέλλει διὰ παντὸς
ν' ἀφαρπάσῃ τὴν πολυτίμητον ταύτην ὑπαρξίν ἀπὸ τριφερέας συζυγικῆς
ἀγκάλας. Καὶ σὺ μὲν ποθεινοτάτῃ καὶ ἀγγελικῇ ψυχῇ τῆς Βικτωρίας
χαίρουσα μεταβαίνεις εἰς τὴν οὐράνιον Σου πατρίδα, ἐνθα ἠτοιμάσθη
Σοι τόπος ἀναπαύσεως, ἀλλὰ τὰς κατεσπαραγμένους καρδίας τῶν γη-
ραιῶν γονέων Σοι, τοῦ λατρεύοντός Σε συζύγου καὶ τῶν τρυφερώτατα
ἀγκυπώντων Σε ἀδελφῶν ποῖον ἀκεσώδουν βάλσαμον παρηγορίας ὅα
δυναθῆ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ὀρσίση; . . . Φαίνεται ἀληθῶς, ὅτι ὁ Ἰψιστος
δὲν ἐπιτρέπει ἐπὶ τῆς γῆς νὰ κατοικῶσιν Ἀγγελοι, σὺ δὲ

Ἀγγελος ἀγνὸς ἀπέπτῃς ἐκ τῆς γῆς εἰς χώραν θείαν
καὶ κοσμεῖς παρὰ τῷ Πλάστῃ τῶν Ἀγγέλων τὴν χορείαν.

Σημ. Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Ἐργ. Ἀδελφότητος, ἧς ἐρίτιμον μέλος δια-
τελεῖ ὁ κ. Φ. Σιμωνίδης, ἅμα μαθοῦσα τὸ μέγα καὶ ἀνεπανόρθωτον
αὐτοῦ δυστύχημα, συνελθοῦσα εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν ἐψήφισε:

- 1) Νὰ ἐκφρασθῆ ἐπισήμως ἐκ μέρους τῆς Ἀδελφότητος πρὸς τὸν
ἀπορφανισθέντα σύζυγον ἡ μεγάλη ὀλίψις ἀπάντων τῶν μελῶν.
- 2) Νὰ διακοσμηθῆ πενθίμως τὸ κατὰ τὴν τῆς Ἀδελφότητος.
- 3) Ν' ἀντιπροσωπευθῆ ἐπισήμως ἡ Ἀδελφότης εἰς τὴν ἐκφορὰν
τῆς Μακαρίτιδος.

Ο ΣΕΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ ΑΥΤΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 112).

Εἰς πολλὰ μέρη οἱ γενοῦντο Ἕλληες ἀνασκήπτοντες εἶρον σωροὺς τριῶν, τεσσάρων καὶ ἕξ ἀτόμων, χεῖρας καὶ πόδας κατασυντετριμμένας καὶ κεφαλὰς ἀμόρφους. Ἀλλαγῶ εἶρον νεκροὺς γονεῖς περιπτύσσοντας τὸ τρυφερὸν αὐτῶν τέκνον καὶ προσπαθοῦντας νὰ τὸ σώσωσι, ἢ γυναῖκα νεκρὴν κυφοροῦσαν καὶ ἀποβαλοῦσαν τὸ ἔμβρυον. Εἰς μέρος τι ἤκουσαν φωνὴν ὑπόκωφον ἀμέσως λοιπὸν ἐδραμον, καὶ υπερπηδήσαντες πᾶν πρίσκομμα ἐξήγαγον ζῶντα ἐνεσθετῆ παῖδα, οὗ τινος καὶ αἱ δύο χεῖρες ἦσαν κατατεθραυσμένα. Μεταξὺ τῶν πληρωθέντων ἦτο καὶ ὁ Ἕλληες ὑποπρόξενος, μετὰ μεγίστων μόχθων μόλις κατορθώσας νὰ ἐξάξῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἐκ τῶν καταπεσόντων λίθων καὶ ἰδὼν τὸν κλητῆρά του ἔπνουν πίπτοντα, ὑπὸ ὀγκωδεστέτου λίθου βληθέντα. Ὁ δὲ ὑπαστυνόμος Χίου, ἀπολέσας τὴν δωδεκαμελῆ αὐτοῦ εἰκογένειαν ἐν τῇ συναμίξει Ἀττικῆς καὶ ἰδὼν ἑαυτὸν διὰ μιᾶς ἐν τῷ βίῳ μεμονωμένον, δὲν ἠδυνήθη ὁ τῆλας ν' ἀνθέξῃ εἰς τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, γενόμενος φρενήρης. . . (1) Ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, τῶν νεκροταφείων, τῶν πλατειῶν, εἰς μέρη ἰδίως μακρὰν πάσης οἰκοδομῆς, καταυλίζονται οἱ χθὲς ἐπεεῦποροι καὶ εὐδαίμονες Χῖοι, ἐνῶ τὸ δαιμόνιον τοῦ ὀλέθρου πλανᾶται ὑπερῆχον τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως ἐν μέσῳ ἀπαισίας αἰγῆς, διαδεγθεῖσης τὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς κίνησιν καὶ ζωὴν.

Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων διέφοροι γινῶμαι ἀνακριβεῖς ἐπεκράτησαν κατ' ἄρχας, πολλῶν ἀνατίθασκόντων τὸ ποσὸν τῶν θυμάτων εἰς

(1) Ἐκ πλείστων συγκλητικωτάτων ἐπιστολῶν ἀναγράφουσι τὰ ἐξῆς δύο. Δύο ἀεὶ εἰς τρυφερῶς ἀγαπώμεναι συνετάφησαν ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ οἴκου των, ὅπου ἐξήσαν ὥρας διαλεγόμεναι πρὸς ἀλλήλας χωρὶς νὰ βλέπωνται, καὶ ἀμοιβαίως παραμυθούμεναι καὶ ἐγκαρτεροῦσαι. Ἄλλ' αἴφνης ἡ μία φωνὴ παθεῖ καὶ ματαίως ἢ ἀδελφῆ αὐτῆς τῇ ἀπευθύνει τρυφερὰς ἐρωτήσεις· ἡ δυστυχὴς εἶχε ἀποπνιγῆ.— Χῖοι χωρικοὶ προερχόμενοι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπεβίβασθησαν εἰς τὴν παραλίαν, φέροντες ἐπιτῶν ὤμων γαλέταν διὰ τὰς οἰκογενεῖας των, τῶν ὁποίων ἠγνόουν τὴν τύχην. Μετὰ μικρὸν συναγωγῶσι συντοπίτας των καὶ μετὰ παλλούσης καρδίας ἐρωτῶσι περὶ τῶν φιλότατων των. «Εἶδες τὸ παιδί μου; τὴν γυναῖκά μου; τὸν πατέρα μου; τί κάνει ὁ Μικὴς, ὁ Ζαννῆς;» Ἀλλὰ φεῦ! αἱ ἀπαντήσεις ἦσαν τοιαῦται, ὥστε προεκάλεσαν ἀτελευτήτους θρήνους καὶ ὀδυρμοὺς!

20,000. Ἀλλὰ ὁ ἀριθμὸς οὗτος εὐτυχῶς ἀπεδείχθη ὑπερβολικὸς, διὰτι κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκθεσιν ταῦ μουτεσαρίφου Χίου Ἀριστάρχου Βέη περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν 25 χωρίων τῆς νήσου τὸ ποσὸν τῶν φονευθέντων ἀνέρχεται σχεδὸν εἰς 7,000, τὸ δὲ τῶν πληγωθέντων εἰς χιλίους. Ἐκ τῶν φονευθέντων οἱ τετρακισχίλιοι καὶ οἱ ἡμίσεις τῶν πληγωθέντων εἶνε τῆς πρωτεύουσας, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν χωρίων ὥστε μόνη ἡ πόλις ἐπλήρωσεν εἰς τὸν σκληρὸν καὶ ἀμείλικτον θάνατον φόρον πολλῶ μεγαλειότερον ἢ σύμπαντα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς νήσου. Εἰς τοῦτο δυστυχῶς συνετέλεσαν αἱ στενότατοι ὁδοὶ καὶ αἱ διώροφοι καὶ τριώροφοι λιθάκιστοι οἰκίαι αὐτῆς. Ἐκ τῶν χωρίων τὰ ὑποστάντα τὴν μεγαλειότεραν καταστροφὴν εἶνε τὰ Μαστιχοχώρια, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὴν Καλιμασίαν καὶ τὰ Νένητα, καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν τὰ Θουμιανὰ, τὸ Νεοχώριον, τὸ Βερβεράτον, τὸν Δαφνώνα καὶ τὸν Κάμπον. Πρὸ πάντων δ' ἔπαθον τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς νήσου, ἐλάττωστον δὲ τὰ πρὸς βορρᾶν.

Περὶ τῶν εἰς τὴν Χίον καὶ τὰ λοιπὰ παθόντα μέρη ζαλιστῶν μεγάλων συνδρομῶν εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς ποικίλα βοηθήματα εἶνε ἀδύνατον νὰ δ μιλήσωμεν ἐν ἐκτάσει ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς παρούσης πραγματείας. Ἄλλως δὲ παραπέμπομεν περὶ τούτου εἰς τὸν ὁμογενῆ τύπον Σμύρνης, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἑλλάδος, ἐνθα λεπτομερεῖς καὶ ὀνομαστικοὶ κατάλογοι ἐδημοσιεύθησαν. Ἐν ὀλίγοις μόνον λέγομεν, ὅτι σύμπας σχεδὸν ὅτε ἀχαῖος καὶ νέος κῆσμος συνεκινήθη ἐπὶ τῇ παναθηναίᾳ τῶν ἀτυχῶν Χίων, εἰς πολλὰς δὲ χιλιάδας λιρῶν (μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰς 30,000) ἀπαριθμοῦνται αἱ καταβληθεῖσαι συνδρομαί, αἵτινες ἐξακολουθοῦσιν ἐτι χάρις εἰς τὸν ἐκτακτὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν ἀπαράμιλλον δραστηριότητα τῶν πανταχοῦ διεσπαρμένων τέκνων τῆς εὐάνδρου νήσου.

Εἰς τὸν ἐνδοξὸν καὶ εὐγενῆ τοῦτον ἀγῶνα τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀκραφνοῦς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἀδιαμφισβητήτως τὰ πρωτεῖα ἔχει ἡ Σμύρνη, ἡ λαμπρὰ αὐτὴ ἐσθία τῆς φιλομουσίας καὶ τῆς φιλοξενίας, τῆς ὁποίας αἱ γλυκαῖαι καὶ φωταυγεῖς ἀκτῖνες εὐεργετικῶς ἐπιδρῶσιν ἐφ' ὅλου τοῦ Μικρασιανοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Σμύρνη λοιπὸν καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐφάνη ἀνωτέρα ἑαυτῆς, πρώτη σπεύσασα, καθὼς εἴπομεν, νὰ πέμψῃ καὶ ἄδρας καὶ χρήματα καὶ τροφὰς καὶ ποικίλα βοηθήματα εἰς τὴν παθοῦσα, νήσον, καὶ συστήσασα δύο ἐπιτροπὰς πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν, ἐξ ὧν ἡ μία τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς κοινότητος ἔχουσα πρόεδρον τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σμύρνης Κύριον Μελέτιον, ἡ δὲ ἑτέρα διεθνῆς. Δευτέρα μετὰ τὴν

ώραίαν Ξυμόρνην κατήλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα ἢ οὐδαμῶς κατὰ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ὑπολειπομένη καθέδρα τοῦ Κράτους, ἢ ἐνδοξος Κωνσταντινούπολις, ἐνθ' ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μεγαλειοτάτου Σουλτάνου ΑΒΔΟΥΑ ΧΑΜΙΤ' συνεστήθησαν ἐπίσης δύο ἐπιτροπαί, ἡ μὲν μία Κεντρικὴ διεθνῆς ἐπιτροπὴ ἔχουσα πρόεδρον τὸν κ. Στεφάνοβιχ, ἡ δὲ ἑτέρα ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου ΙΩΑΚΕΙΜ τοῦ Γ', τοῦ διὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀρετῶν του ἐφελεχύσαντος τὴν γενικὴν ἀγίασιν πάντων τῶν Ὁρθοδόξων, τὸν σεβασμὸν δὲ καὶ τῆι ὑπέληψιν πάντων τῶν ἑτεροδόξων. Μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὰς κλεινὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἑλληνικὴν γωνίαν (1). Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς οὐδὲν σχεδὸν καθυστέρησεν ὡς πρὸς τὰ εὐγενῆ καὶ φιλόανθρωπα αἰσθήματα, ἀνώτερον ὅμως πάντων ἐφάνη τὸ μέγα Ἀγγλικὸν ἔθνος, τοῦ ὁποίου αἱ συνδρομαὶ ἐν μόνῳ τῷ Λονδίῳ συνεποσώθησαν εἰς δεκακισχιλίας λίρας στερλίνας. Τέτιος πρὸς παραλαβὴν καὶ δικαίαν καὶ ἀνάλογον δι' ἕκαστο, μέρος διανομὴν τῶν βοηθημάτων συνέστη ἐν Χίφ διεθνῆς ἐπιτροπὴ, ἔχουσα πρόεδρον τὸν Ἀγγλον συνταγματάρχην κ. Μαγιὸρ Τρίπτεζ, ἄνδρα ἐπὶ χεῖρον ἀναφανέντα μιᾶς τοιαύτης θέσεως καὶ τιμήσαντα καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸ ἔθνος του διὰ τῆς ἀμεροληψίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτῆρός του.

(1) Σ. Σ. Ἰδιαιτέρως μνείας ἀξίαν θεωροῦμεν καὶ τὴν ἡμετέραν Λέσβον, διότι καὶ οἱ Μυτιληναῖοι καὶ πάντες οἱ Λέσβιοι ἅμα τῷ ἀκούσματι τῆς συμφορᾶς τῆς γείτονος νήσου συνέστησαν ἐξ ἀρμοδίων προσώπων ἐπιτροπὰς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, αἵτινες ἐν βραχεὶ συνέλεξαν γενναῖα χρηματικὰ ποσὰ (ὑπὲρ τὰ διαχίλια ἀργυρὰ εἰκοσάρια), ἰδιαιτέρως δὲ δυνάμεθα μετ' ἐπαίνου ν' ἀναφέρωμεν καὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἡμετέρου Γυμνασίου, συνεισνεγκόντας τὸν ὄβολον αὐτῶν, καὶ τὰς μαθητριάς τοῦ Παρθεναγωγείου ἡμῶν, τῶν ὁποίων αἱ τρυφεραὶ χεῖρες ἐπὶ ἡμέρας ὅλας κατεσκευάζον μοτὸν διὰ τοὺς δυστυχεῖς τραυματίας. Ἡ δὲ ἐν Μυτιλήνῃ παρεπιδημοῦσα εὐγενὴς Ἀγγλὶς Λαίδου Καρόου ναυλώσασα τὸ ἑλλ. ἀτμόπλοιον «Στέφανον» ἐπεμφε δι' αὐτοῦ 3000 ὀκ. ἄρτου, 3 βαρέλια ζαχαρέως, 50 στατῆρας διπυρίτου, 50 σάκκουσ ὄρυζου, 15 σάκκουσ φασιόλων, 59 τόπια ἀμερικανικῶν ὑφασμάτων καὶ 100 ἐνδυμασίας γυναικείας. (Ἴδε τῆς ἐν Σμύρνη «Ἀρμονίας» φύλλον 142).

(Ἔπιται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ,

==

Μεγάλοι ὁδοὶ τοῦ ἐμπορίου.

Ἡ Ἰνδία φαίνεται ὅτι εἶναι πρώτη χώρα ἣτις εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐχρηγήσῃ τὰ προϊόντα αὐτῆς εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη. Ἐν τούτοις, μόλις κατὰ τὸν ἔσδομον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα αἱ μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν σχέσεις ἐμπορευματολήθησαν, χάρις εἰς τὴν Φοινικὴν ναυτιλίαν. Ἡ Τύρος, ἡ Ἑλλάς, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Καρχηδὼν καταλαμβάνουσιν ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἐμπορικὴν ὑπεροχὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ, βραδύτερον δὲ ἡ Ῥώμη, κυρία τῶν παραλίων τῆς θαλάσσης ταύτης, κ' ἡρουνεῖ τὴν ὑπεροχὴν τῆς Καρχηδόνας.

Κατὰ δὲ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα ἡ Βενετία, ἡ Γενούη, ἡ Πίσσα συγκεντροῦσι τὸ ἐμπόριον καὶ διατηροῦσι τὴν ἀθηνεΐαν των μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Πορτογαλλία, καὶ Ἰσπανία κατέλαβον τὴν πρώτην θέσιν. Ἐκτοτε αἱ δύο αὗται δυνάμεις διανεμονται τὸν πλοῦτον τοῦ κόσμου. Ὁ μὲν Χριστόφορος Κολόμβος ἀνακαλύπτει τῷ 1492 τὸν νέον κόσμον πρὸς ὠφέλειαν τῆς Ἰσπανίας. Ὁ δὲ Βάσκος Δὲ Γάμας κάμπτει τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος τῷ 1497 καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Πορτογαλλίας καταλαμβάνει τὰς Ἰνδίας. Τέλος τῷ 1520 ὁ Πορτογάλλος Μάγγελαν βλέπει τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καὶ διέχεται τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανόν. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ κόσμος ἀνακαλύπτεται καὶ παραδίδεται εἰς τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τῶν Εὐρωπαίων.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἑξάτου αἰῶνος ἡ Ὁλλανδία καταλαμβάνει τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Σούδας. Ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου, 15ου καὶ 16ου ἡ Γαλλία προσπαθεῖ νὰ ἐπιεκτείνῃ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς ἐμπόριον. Ἀλλ' ἡ Ἀγγλία παραλύει τὰς προσπάθειάς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τέλους καταλαμβάνει ὀρθτικῶς τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ναυτικῶν καὶ ἀποικιακῶν δυνάμεων.

Τὰ ἠνωμένα Κράτη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς φαίνονται φιλονεικοῦντα τὴν τιμὴν ταύτην τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς, ἡ κατάρκτησις τῶν Ἰνδιῶν ἦσαν γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐπέφερον, ὡς ἐκθέτει ἡ Ἐμπορικὴ Ἱστορία, μερίστην μεταβολὴν εἰς τὸ ἐμπόριον. Οἱ δὲ σιδηροδρόμοι, οἵτινες ζωογονοῦσι τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἠπείρων καὶ συνδέουσιν τὰς ἀποστάσεις, τείνουσι νὰ ἐνώσωσι τοὺς διαφόρους τῆς γῆς λαοὺς διὰ τοῦ συνδέσμου τῶν συμφερόντων. Τοῦτο εἶνε τὸ μέγα κατάρθωμα τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, καθ' ὃν τὰ ἔθνη προσπαθοῦσι

ν^ο ἄρωσι πᾶν πρόσκομμα εἰς τὰς μεταξύ των συναλλαγὰς καὶ νὰ εὐκολύνωσι τὴν συγκοινωνίαν. τὴν εὐημερίαν καὶ τελειοποίησιν των διὰ τῶν θαυμασίων ἐφευρέσεων καὶ κλοσσαιῶν ἔργων, τὰ ὅποια ἐξετέλεσαν καὶ ὄλονεν ἐκτελοῦν χάριν τῆς παγκοσμίου συγκοινωνίας. Ἐὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ταύτης εἰσὶν οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ ἀτμόπλοια καὶ οἱ τηλεγράφοι, τῶν ὁποίων θέλομεν ἐκθέσει τὰς κυριώτερας γραμμὰς.

Μεγάλαι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Ἡ Ἀγγλία εἶνε ἡ κοιτίς τῶν σιδηροδρόμων. Κατ' ἀρχὰς αἱ ἄμαξαι ἐσύροντο ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων δι' ἵππων, μετὰ δὲ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ἀτμοκινήτου μηχανῆς ὑπὸ τοῦ Στεφενσῶνος τῷ 1829 ὁ τρόπος οὗτος τῆς συγκοινωνίας ἤρξατο νὰ λαμβάνῃ μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ἡ ἀτμάμαξα ἐκινήθη κατὰ πρῶτον ἐπιτυχῶς τὸ ἔτος 1830 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Λίβερπουλ καὶ Μαγχεστρίας ἐν Ἀγγλίᾳ, κατόπιν δὲ εἰσήχθη εἰς Γαλλίαν, Βέλγιον, Πρωσσίαν, καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Τὸ σύνολον ὄλων τῶν σιδηρῶν δρόμων τῆς γῆς εἶνε περίπου 140000 χιλιόμετρα. Ἡ Εὐρώπη μόνον ἔχει 88000. Ἴδου ἐν συντόμῳ πᾶσαι εἰσὶν αἱ κυριώτεραι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ, αἵτινες παριστώσι τὰς ἀρτηρίας τοῦ μέρους τούτου τοῦ κόσμου, καὶ πᾶσα τὰ μεγάλα κέντρα, τὰ ὅποια εἶνε ὡς τόσαι καρδίαι τῆς θαυμασίας ταύτης κυκλοφορίας.

Τὸ Λονδῖνον εἶνε τὸ κεντρικὸν σημεῖον τοῦ ἐντελεστέρου συμπλέγματος τῶν σιδηροδρόμων. Ἐκ τοῦ κέντρου τούτου ἀναχωροῦσι πολυάριθμοι βραχυίονες διατρέχοντες τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διευθύνσεις. Ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἡ Ἀγγλία ἔχει τοὺς περισσοτέρους σιδηροδρόμους, παρουσιάζοντας σήμερον ἀνάπτυξιν 21700 χιλιομέτρων, ἐνῶ πρὸ εἴκοσιν ἔτων περιωρίζοντο ἐπ' ἐκτάσεως μόνον 11000 χιλιομέτρων. Οἱ δι' αὐτῶν διελθόντες ἐπιβάται ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1864 εἰς 420 ἑκατομμύρια, τὸ δὲ ἀκαθάριστον εἰσόδημά των ἦτο 34 ἑκατομμύρια λιρῶν στερλινῶν.

Ἐκ τῶν Παρισίων, κέντρου τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑπειρωτικῆς Εὐρώπης, ἐκπορεύονται πλεῖστα μεγάλα σιδηροδρομικὰ γραμμαὶ καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Οἱ ἐκ τῶν Παρισίων φέροντες εἰς Λονδῖνον σιδηροδρομοὶ εἰσὶν οἱ ἀπολήγοντες εἰς Βουλώνην καὶ Καλαίς. Αὐταὶ εἰσὶν αἱ συντομώτεραι γραμμαὶ ἢ δὲ μακροτέρα γραμμὴ εἶνε ἡ ἀπὸ Καλαί μέχρι Μασσαλίας, διερχομένη διὰ τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λυῶν. Αὕτη εἶνε ἡ ὁδὸς ἢ φέρουσα ἀπὸ τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ εἰς τὰς Ἰνδίας.

Οἱ Παρίσιοι ἐνοῦνται δι' εἰδικῶν σιδηροδρόμων μὲ τὰς Βρυξέλλας τὸ Βερολίον, τὴν Βιέννην, Βέρηνη καὶ Γενεύην. Μία γραμμὴ ἀποσπασμένη ἀπὸ τοῦ σιδηροδρόμου τῶν Παρισίων εἰς Λυόν, διέρχεται τὰς Ἄλπεις, πλησίον τοῦ Καϊνσιού ἔρουε διὰ τῆς ἐσχάτης τελειωθείσης ὑπογείου διόδου καὶ συνδέεται μετὰ τὸ Τουρῖον. Ἐκ τῆς πόλεως δὲ ταύτης, διασπείρονται διέφοροι σιδηροδρομοὶ εἰς τὰς βορείους καὶ κεντρικὰς γὰρας τῆς Ἰταλίας, Μιλάνου, Φλωρεντίας, Ρώμην καὶ Νεάπολιν.

Τὸ Βερολίον, κέντρον τῶν σιδηροδρόμων τῆς Βορείου Γερμανίας, ἐνοῦται μὲ τὴν Βιέννην, Ἀμβούργον, Ἀνόθερον, Βρυξέλλας, τὴν Καϊνσιβέργην καὶ ἐπομένως μὲ τὴν Πετρούπολιν.

Ἡ Βιέννη, ἐνοῦται ἐπίσης μὲ τὴν Πετρούπολιν καὶ ὅλην τὴν Γερμανίαν καὶ Οὐγγαρίαν. Σιδηροδρομὸς λίαν ἐκετεταμένος φέρει ἀπὸ Πετρούπολιν καὶ Μόσχαν εἰς τὴν Νινί-Νοβογορόδ καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς πόλεις τῆς Ρωσσίας.

Ἐν συντόμῳ, τὰ διὰ σιδηροδρόμων συνδεόμενα πρὸς ἄλληλα μέρη τῆς Εὐρώπης εἶνε ἡ Γαλλία, Ἰσπανία, τὸ Βέλγιον, αἱ Κάτω Χῶραι, ἡ Γερμανία, Πρωσσία, Αὐστρία, ἡ Κυβερικὴ Χερσόνησος, Ἑλβετία, Ἰταλία καὶ Ρωσσία. Μένουν λοιπὸν ἐκτὸς τοῦ συμπλέγματος τούτου ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Τουρκία.

Ἐν Ἀμερικῇ αἱ Ἰνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἰσὶ κεκαλυμμένοι ἀπὸ σιδηροδρόμους, καταλαμβάνοντες ἑκτασιν 53000 χιλιομέτρων. Μνημονεύομεν τὸν μέγιστον ἐκεῖτον σιδηροδρόμον, ὅστις ἀρχόμενος ἀπὸ τὸν ἔχιον Φραγκίσκον καὶ καταλήγων εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, ἐνόησι τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανὸν καὶ θέτει εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν ὅλα τὰ ἀπέραντα ἐκεῖνα Κράτη τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας. Ἡ γιγαντιαία δὲ αὕτη ἐπιχειρήσις, καὶ ὅλην αὐτῆς τὴν δίοδον, ἀπαντᾷ πανταχοῦ γαίας γοήμους καὶ παραγωγικὰς.

Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία.

Ὁ ἀρχαῖος ἡμῶν κόσμος εἶνε ἡ ἀφειτηρία τῶν μεγάλων θαλασσιῶν ὁδῶν. Ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ἰδίως δὲ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ἐκπορεύονται πλεῖσται θαλάσσιαι γραμμαὶ συνδέουσαι τοὺς κυριωτέρους λιμένας τῆς Εὐρώπης μὲ τὰ Ἰνωμένα Κράτη τῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὰς Ἀντίλλας, μὲ τὰς Ἰνδίας, μὲ τὴν Κίναν διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος καὶ διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ. Ἡ ταχύτης τῆς συγκοινωνίας κατήντησε σήμερον, χάρις εἰς τὸν ἀτμὸν, τοιαύτη, ὥστε δύναται τις νὰ κάμῃ τὸν γύρον τοῦ κόσμου εἰς 82 ἡμέρας.

Σπουδαιότης τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ καὶ τοῦ
σιδηροδρόμου τοῦ Παναμαῦ.

Ἡ Διώρυξ τοῦ Σουέζ εἶνε ὁ νυμφικὸς δακτύλιος τῆς Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς. Χάρης εἰς τὴν διώρυγα ταύτην αἱ Ἰνδίαι, ἡ Κίνα, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ὀκεανία δὲν ἀπέχουσι πλέον εἰμὴ ὀλίγας ἡμέρας ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ἐνῶ ἐχρειάζοντο πολλοὶ μῆνες διὰ νὰ μεταβῇ τις εἰς τὰς χώρας ταύτας διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος. Τὴν σπουδαίαν ταύτην συντόμευσιν τῶν ἀποστάσεων βλέπει τις ἐν προκειμένῳ πίνακι, ἐνθα παραβάλλονται οἱ κυριώτεροι λιμένες τῆς Εὐρώπης κατὰ πόσον ἀπέχουσι τῶν Ἰνδιῶν διὰ τοῦ Σουέζ, καὶ κατὰ πόσον διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Παραβολὴ τῆς ἀποστάσεως τῶν κυριωτέρων λιμένων
τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς μὲ τὰς Ἰνδίας (Βομβάη).

Διάρκεια.	Διὰ τοῦ Σουέζ.	Διὰ τοῦ ἀ- κρωτηρίου.	Συντό- μευσις.
Ἀπὸ Κων/πολιν εἰς Βομβάην ἡδύλαι	1,800	6,100	4,300
» Τερζέστην » »	2,340	5,960	3,620
» Μαστάγιαν » »	2,374	5,650	3,276
» Λοιδῶσιν » »	3,100	5,950	2,850
» Πετρούπολιν » »	3,700	6,550	2,850
» Νεάν Γόρζην » »	3,760	6,200	2,430

Ὅθεν ἄλλο ἀνθρώπινο ἔργον θέλει ἔχει θετικώτερα ἀποτελέσματα διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ πῶ τισμοῦ, ὅσα ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ. Τὰ προϊόντα, τὰ πλούτη τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου θέλουσι εὐκόλως συρρεύσει εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ δὲ Εὐρωπαϊκὸς πῶ τισμός θέλει ζωογονήσει τὰς ἀποστάσεις ἐκεῖνας χώρας τῆς Ἀνατολῆς.

Ὁ δὲ Σιδηροδρόμος τοῦ Παναμαῦ ἐν Ἀμερικῇ, ὅστις ἐνέει τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, ἀνοίγει τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Καλιφορνίαν καὶ τὰς πλοισίας δυτικὰς χώρας τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Οἱ σπεύδοντες νὰ φθάσωσιν ἐκεῖ ταξειδιῶται δὲν χάνουσι πλέον τὸ ἀκρωτήριον Χόρνοϊ (εἰς τὴν νότιον ἑσχατιὰν τῆς Ἀμερικῆς), ἀλλ' ἀποβιβάζονται εἰς Ἀσπιγκάλλην, διέρχονται τὸν Ἰσθμὸν μὲ τὸν σιδηροδρομὸν καὶ ἐπιβαίνουσι πάλιν ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων εἰς Παναμαῦ. Ἄλλ' ὁ σιδηροδρομὸς οὗτος θέλει ἀποβλέπει

μέρος τῆς σπουδαιότητός του ἅμα ἀποπερατωθῆ ἢ ἤδη ἀρχίσασα μεγάλη διώρυξ εἰς τὸν Πανάμειον Ἴσθμόν, διὰ τῆς ὁποίας τὰ πλοῖα θέλουν μεταβαίνει ἀπὸ τὸν ἓνα εἰς τὸν ἄλλον Ὠκεανόν. Τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς τομῆς τοῦ Ἴσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ θέλει πιθανῶς τελειώσῃ πρὶν κατορθωθῆ ἢ ἀρχίσῃ ἡ πολυθρύλλητος τομὴ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ πραγματοποιηθῶν τὰ τόσα σχέδια σιδηροδρόμων ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἧτις ἐξ ὧν τῶν μερῶν τοῦ κόσμου καθυσπερεῖ ὡς πρὸς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ

Η

Η ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 119).

Ἔατοτε ἐχωρίσθημεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλομεν μᾶλλον διαφύγει τὴν καταδίωξιν, ὅντες διηρημένοι, καὶ ὅτι, ἂν ἐκ νέου σὲ συνελάμβανον ἀρχαί, ἡ ἀθωότης σου ἤθελε βεβαίως ἀποδειχθῆ. Μετὰ μακρὸν πλοῦν ἔφθασα εἰς γῆν σωτηρίας, καὶ ἀπεβίβασθην εἰς τὸ Νεοβορράκιον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἐδυνάμην ἴσως, διαμένων ὡς ναύτης εἰς τὸ πλοῖον, νὰ πορρίζωμαι ἐπιπόνως μὲν ἀλλ' ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἄλλ' ὁ κακὸς δαίμων μὲ κατεδίωκεν. Ἡ διεστραμμένη καρδιά μου, αἱ ἔξεις τῶν πικραιῶν ἡμερῶν μου, μ' ἔσυρον ὡς σύρει ὁ ποταμὸς τὸ εἰς τὰς δίνας του παραδεδομένον ναυάγιον. Παραιτήσας τὸ πλοῖον, ἐβρίθην εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Νεοβορράκου, καὶ ἐδαπάνων τὰς ὥρας μου περιτρέγων τοὺς δρόμους τῆς καὶ χαίνων πρὸς τὰ ἀξιοπεριεργα αἰτήης. Ὁ τρόπος οὗτος βίσις βίσις δὲν ἦτο βεβαίως, ὥστε καὶ ἐντὸς ὀλιγοτάτου εὗρέθην ἐστερημένος χορημάτων. Κανὲν ἐπ' ἀγγελμα νὰ μεταχειρισθῶ μοι ἦτο ἀδύνατον, διότι ἤμην πανταχοῦ ἀγνώστος, οὐδ' ἐδιδόν τινα περὶ ἐμαυτοῦ ἐγγύησιν. Πρὸ δύο ἡμερῶν ἐνήστευον ἤδη, ἡ πεῖνα εἶχεν ἀρχίσει νὰ ζωγραφίζεται εἰς τοὺς βυθιζομένους μου ὀφθαλμούς καὶ εἰς τὸ ὄχρον πρόσωπόν μου, καὶ μυρῖους καπνοὺς ἀνέπεμπεν εἰς τὴν σκοτεινίαν

σαν διάνοιάν μου. Ἡ κενή μου κοιλία κυβερνώσα τὴν κενὴν κερκλήν μου, ἐπλαττε σχέδια ἀνοητότερα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, ἐμελέτα χιμαίρας. Τέλος τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε κατακείνεις εἰς τὴν ρυπαρὴν μου γωνίαν εἶδα σχεδὸν ἐπερχόμενον κατ' ἐμοῦ τῆς ἀτροφίας τὸν θάνατον καὶ προησθάνθη τὸν φοβερὸν ἀσπασμὸν του, δὲν ἐδίστασα πλέον. Ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου, ὅπου διέμενον, εἶχον ἰδεῖ τὴν προλαβοῦσαν Ἄγγλον πλούσιον ἐθίντα καὶ κατεικίσκοντα, καὶ εἶχον παρατηρήσει ἐν κιβώτιον ἀργυροχου. Τὸ σχέδιόν μου συνελήφθη ἀμέσως πρὸς τὴν ἐσπέραν, λαθὼν τοὺς ὀρθοκλυμούς, ἐκρύβην ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ Ἄγγλου, καὶ ἅμα οὗτος ἀπεκοιμήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀρπάσας τὸ κιβώτιον ἐτρέπην εἰς φυγὴν. Ἀλλ' ὁ Ἄγγλος ἀκούσας ταραχὴν, ἀνέστη καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ κατ' ἐμοῦ, ὅστις ὦν προπαρασκευασμένος διὰ τοιαύτην περίστασιν, ἔσπερα μάχαιραν ἀπὸ τῆς ζώνης μου, τὴν ἐνέπηξα εἰς τὸ στήθος του καὶ τὸν ἀφῆκα λουόμενον εἰς τὸ οἶμά του. Αἱ φωναὶ ὅμως τοῦ θύρατός μου εἶχον ἀντηχήσει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Καὶ ξενοδόχοι καὶ ξένοι εἶχον ἐκπηδήσει τῶν κλινῶν των, καὶ ὅταν ἐνόμισον τὸ κατόρθωμά μου πεπεραστωμένον, εὐρέθην αἴφνης μεταξὺ πλήθους, τῶν μὲν βοηθούτων πρὸς τὸν θανατωθέντα, τῶν δὲ ζητούντων τὸν ληστὴν καὶ φοιέα. Ἡ ταραχὴ μου, ἣ ὄψις μου, τὸ κιβώτιον ὃ ἐκράτουν, τὸ ἐπὶ τῶν ἰματίων μου θερμὸν εἰσέτι αἷμα μ' ἐπρόδιδον ἱκανῶς, καὶ ἔτι μ' ἔμενε κενὸς ὥστε νὰ φροντίσω νὰ ὑπακρυβῶ. Ἴδον λοιπὸν ἐγὼ μόλις φθᾶς εἰς τὸν νέον κόσμον, καὶ συνελήφθη ἐκ νέου, ὅπως νικήσω ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶε πανταχού μίαν, ὅτι τὰ σκύβαλα τῆς κραιώνας εἰς τὸ ἐν ἡμιτραίριον εἰσὶ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ ἔσπερον, καὶ ὅτι ὁ κενυρῆτος ματαίως ἵνα σωθῇ ἀλλάζει τὴν ποῦν καὶ νόμον δυνάμι, ἔτι τὴν καρδίαν του δὲν ἀλλάξῃ. Ἡ δίκαια καὶ ἡ κατωδίκη μου δὲν ἐπεδέχοντο οὐδ' ἀμειβομένην οὐδὲ χρυσοτριβήν. Τὸ σῆμα τοῦ ἐγκλήματος εἶχεν εὐρέθῃ εἰς χεῖράς μου, ὃ πηρωθεὶς παρ' ἐμοῦ εἶχεν ἐπιζήσει, καὶ πᾶσι πολλοὶ αὐτόπται ἐμαρτύρουν κατ' ἐμοῦ. Ἡ μέλαινα ψῆφος ἐβρίβθη ἀλλ' ἔκτοτε ἤρχισε δι' ἐμὲ νέον στάδιον βίου, ἔκτοτε ἐνεδύθη τὸν νέον ἄνθρωπον.

Ἄμα ἤκουσα ὅτι κατεδικαζέμενη εἰς ἑξαετῆ εἰρκτὴν, ὦ! εἶπα, ζήτωσαν αἱ Ἀμερικανοί! Εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου Γαλλίαν ἤθελον μὲ στείλει νὰ μετρήσω τῆς ἀγγόνης τὸ ὕψος, ἢ νὰ δοκιμάσω τὴν καλὴν λοιμητόρον. Καὶ ἔξ ὅμως ἔτη εἰς τὴν φυλακὴν δὲν μοὶ ἐφαίνοντο ὀλίγα, καὶ ἐσχιδίζον ἤδη πᾶς τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς φυλακισεῶς μου νὰ

Θραύτω τὴν φωνάξάν μου καὶ νὰ πετῶ πρὸς γλυκύτερα κλίματα. Πα-
 τερῶ, εἶπεν, οἱ ἄνθρωποι εἶς οἱ αὐτοί. Ἄν δὲν γνωρίζω ἐγὼ τὸ
 Νεοδόρακον, θέλω βεβαίως εὔρει σύνοικόν μου τινὰ τῆς φυλακῆς, ὅπως
 θραύσωμεν ἀντισηθούμενοι τὰ δεσμά μας, διαφύξωμεν τοὺς τοίχους καὶ
 ἐλευθερωθῶμεν. Ἄλλ' ἐμελέτων πρὶν ἀκόμη ἰδῶ. Κατὰ τὴν πρώτην εἴ-
 σοδόν μου εἰς τὸ εὐρύχωρον καὶ σχεδὸν χάριν κατάστημα τῆς εἰκοτῆς
 προσέθη πρὸς ἐμὲ ἄνθρωπος αὐστηρὸς μὲν, καθ' ὅσον διέκειτο ἀπὸ τῶν
 χαρακτήρων του, ἀλλ' ὄχι ἄγριος, ὡς οἱ δεσποσύλακες εἰς τὰς φυλακὰς
 τῆς Γαλλίας, καὶ μὲ φωνὴν σαφῶς μοι ἀέγνωσε τοὺς νόμους τοῦ κατα-
 στήματος, τὰς διατυπώσεις, πρὸς ἃς ἐχρῆστούμεν νὰ συμμορφωθῶ, τὰς
 ποινὰς διὰ τοῖς παραβάταις αὐτῶν καὶ τὰς ἀπαγορεύσεις διὰ τοὺς μάλ-
 λον εὐλασεσθῆντας. Μία τῶν πρώτων ἐπιταγῶν ἦτον ἡ σιωπή, ἐντελής
 καὶ ἀδιάκοπος σιωπή. Κοιτιθεὶς εἰς τὸν θαλαμίσκον μου, ὁποῖαν ἀπελ-
 πισίαν ἠσθάνθη, ὅταν εἶδα ὅτι θέλω κεῖσθαι μόνος μοι ὡτάτος εἰς αὐτὸν,
 ὅτι αὐστηρὰ τῶν φυλακῶν ἐπαγρύπνησις ἐματαίου πᾶν δραπετεύσεως
 σχεδίου. Εἰς τοῦ πείσματος τὴν ὁρμὴν ἠθέλησα νὰ παραβῶ ὅλους τοῦ
 καταστήματος τοὺς κανονισμοὺς καὶ ἤρχισα ὡς μαϊακὸς νὰ φωνάζω, νὰ
 ψάλλω, νὰ ὑψίζω, νὰ ἰλασθῶ. Τότε δεσποσύλαξ ἤλθεν ἔχων μάστι-
 γα εἰς τὰς χεῖρας. Σοὶ ἀεγνώστησαν, μοι εἶπεν, οἱ νόμοι τῆς φυλα-
 κῆς μας, ἐγνώρισας πῶς τιμωρεῖται ἡ παρακοή, καὶ παρήκουσας εἰσευ-
 αίτιος τῶν συνεπειῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ μ' ἐκτύπησε διὰ τῆς μάστιγος.
 Ἐγὼ παροξυόμενος ἔνραχον ἐπι μᾶλλον, ἀλλ' ἐκεῖ οὐκ ἔτι μάλ' οὐκ ἐκτύπη.
 Ἡ πάλῃ μοι ἐράκη ἔκτισε, ὥστε ἐνόμισα συμφέρον νὰ ὑποχωρήσω καὶ
 ἐσιώπησα. Τὴν ἐπιούσαν αἱ αὐταὶ σικαί, ἐπὶ τῇ προσθήκῃ ὅτι μὲ
 προσετίθησαν νὰ ἐργασθῶ εἰς δημόσια ἔργα, καὶ ἐγὼ παρήκουσα. Μ' ἔ-
 σταν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐπέμεινα μένων ἀργός. Τότε ἔλ-
 λη ποινή προσετέθη εἰς τὸν βαδισμὸν, ἡ αἰτία, τόσῳ μᾶλλον δεινή,
 καθ' ὅταν ἔδωκεται ἄλλους συγκατοίκους μου τρεφομένους ἄβρως πρὸς ἀν-
 ταμοιῶν τῆς εὐτῆκτου καὶ ἡσύχου διαγωγῆς των. Ἄν ἐδύναμην νὰ
 κλέψω τὴν τροφὴν των, ἤθελον ἐπιμείνειν εἰς τὴν ἀπειθείάν μου. Ἄλλ'
 ἡ ἐπιχειρήσις μου καλίστα καὶ τοῦτο ἀδύνατον. Παρατηρήσας μέχρι τοῦ-
 δε ὅτι ἦτον ἀλυσιτελής νὰ λακτώω πρὸς κέντρα, ἀπεράσιμα καὶ νὰ δια-
 νύτω τὸν κεντὸν τῆς φυλακίσεώς μου ὅσον τὸ δυνατόν εὐχαρίστως, καὶ
 ὑπὸ πονηρίας ἀπεράσιμα νὰ γίνω ἐπιμελής, εὐπειθής, ὅπως ἀνταμιβω-
 μαί. Ἡ πρῶτος καὶ μοχθηρὰ ἐργασία, ἐλαττώσασα τὰς δυνάμεις μου,

ἔδωκασεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ τραχὺ καὶ ἄγριον τοῦ χαρακτήρός μου, καὶ τὴν νύκτα ὅτ' ἐξυπνίσθη, εἰς τὴν ἀπλήν μὲν ἀλλὰ καθαράν κλίτην μου, αἱ ἰδέαι μου ἐστρέφοντο πρὸς ἑμαυτὸν καὶ τὴν ὀξυτήτα τοῦ μίσους διεδέχθη κατ' ἀρχάς μὲν βαρεῖα μελαγχολία, μετὰ δὲ ταύτην γλυκύτερα καὶ πάντοτε γλυκύτερα αἰσθήματα, καὶ ἴσως κατὰ μέρος καὶ μετανοίας. Ἐἰς τὰς μονήρεις ἑκείνας ὥρας μου ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν μου ὅλη ἡ σειρά τῆς παρελθούσης ζωῆς μου, ἐθυμούμην τῶν γονέων μου τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδας, τῆς μητρὸς μου τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς ἐλπίδας. ἐθυμούμην καὶ σέ, ὦ Μαγδαληνή, καὶ τὰ δάκρυα ὅσα δι' ἐμὲ ἔχυσας, καὶ τὰ χριστῶ ἔπη ὅσα πολλάκις μοι ἔλεγες, καὶ νοερώς σοὶ ἐζήτουν συγγνώμην δι' ὅσας λύπας εἰς τὴν ζωὴν μου σοὶ ἐπροξένητα. Ὁ διευθυντὴς τῆς εἰρηκτῆς παρελθούσης, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς διαιθεσεις μου. Πρὸ τινων μηνῶν εὕρισκόμην ἤδη κατὰ κλειστός, καὶ ἡ ἐργασία καὶ ἡ σκέψις εἶχον ἤδη καταβάλλει τὸν χαρακτήρα μου καὶ μεταβάλλει τὸ φρόνημά μου, ὅταν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἶδα εἰσερχόμενον εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἄλλον νέον ὑπηρέτην ἀντὶ τοῦ καθ' ἑκάστην εἰσερχομένου. Ὅποιον ἀπροσδόκητον ἀγαλλίασιν ἠσθάνθη, ὅταν μετὰ τοσούτου καιροῦ σιωπῆν τὸν ἤκουσα νὰ μὲ ἀποστείνῃ τὸν λόγον, καὶ ἔλαβα τὴν ἀδειαν νὰ τῷ ἀποκριθῶ! Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ αἱ σωματικαὶ ἐργασίαι μου ἐμετρίασαν ὅπως οὖν. Μετ' ἀνυπομονησίας περιέμενον τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ὑπηρέτης ἤθελεν ἔλθει πρὸς ἐμὲ, διότι ὄχι μόνον δι' αὐτοῦ ἡ ἁρμονικὴ ἀνθρώπιнос φωνὴ προσέβαλλε τὸ αὖς μου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτο γλυκύς, πρᾶξος καὶ νουνεχῆς. Ἡ παρουσία του κατέστη δι' ἐμὲ ἀνάγκη, καὶ τῷ ὄντι αἱ ἐπισκέψεις του ἐγίνοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν πολὺ ἔσυνεχέστεραι καὶ διαρκέστεραι· ἡ παρενοχλία ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ στόματός του γλυκεῖα ὡς βάλσαμοι, καὶ ἐξημέρονα καθ' ἡμέραν τὴν καρδίαν μου ἐπὶ μάλλον. «Ἐφόνευσας, μοὶ ἔλεγες, ἐλπίστευσας, οἱ ἄνθρωποι σέ συνέλαβον, σέ κατεδίκανον, εἶδες τὸν θάνατον ὄψιν πρὸς ὄψιν, καὶ ἔκτοτε ἔμαθες νὰ τὸν ἀψηφῆς, διὰ τοῦτο δὲν φοβεῖσαι τοῦ λοιποῦ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρώπιнос δικαιοσύνη δὲν ἔχει πλέον λαβὴν ἐπὶ σοῦ. Ἡ ποινὴ ἣν σοὶ ἐπέβαλαν δὲν εἶνε, λέγεις, αὐστηροτέρα ἐκείνης, ἣν σὺ προεῖδες καὶ προεμετέτησας, ὅταν ὀπλιζόμενος τὴν ληστροκὴν μάχαιραν ἀντιπαρετάχθης κατὰ τοῦ θανάτου. Ἄλλὰ σκέφθητι, ἀν μέρη τοῦδε δὲν τὰ ἐσκέφθης. Ἐπλάσας σὺ σεαυτόν; Ἡ ἂν μ' εἰπῆς ὅτι σ' ἐπλάσαν οἱ γονεῖς σου, σκέφθητι τίς ἐπλάσε τοὺς

γονεῖς τῶν γονέων σου, καὶ τοὺς γονεῖς ἐκείνων, καὶ τέ ος τοὺς πρώτους γονεῖς, καὶ θέλεις ἀπαντήσῃ πάντοτε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ συλλογισμοῦ σου τὸν Θεόν, αἰώνιαν περιφέρειαν, εἰς ἣν λήγουσιν αἱ ἀκτῖνες ὄλων τῶν ἰδεῶν μας. Ἄλλὰ νομίζεις ὅτι ὁ Θεός, ὅστις ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἐπλασεν ὅπως τὸν φονεύσῃ σὺ, καὶ δὲν βλέπεις; ὅτι ἐν σὺ ἢ ἄλλοι ὡς σὺ μένουσιν ἀτιμώρητοι εἰς τὸν βίον τοῦτον, εἶνε αὐτὴ ταῦτο ἀποδείξις ὅτι ὑπάρχει ἄλλος βίος, διότι εἶνε ἐναντίον τῆς Θείας ἀρμονίας νὰ μείνωσιν αὐτοὶ ἀτιμώρητοι; Τρέμε τὸν δεύτερον τοῦτον βίον, φοβήθητι μήπως ἐμφανισθῇς ἐμπρὸς εἰς τὸν δικαστὴν σου καὶ σ' εἰπῇ: «Ἐίχες περίστασιν νὰ βελτιωθῆς, διατί δὲν ἐβελτιώθης!» Ἄφ' οὗ δὲ διὰ πολλῶν τοιούτων μαθημάτων ὁ λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας (διότι οὗτος ἦτον ὁ ὡς ὑπῆρτης ἐμφανισθεὶς εἰς ἐμὲ ὅπως μὴ μ' ἐξαγγιώσῃ τὸ πρῶτον), ἐνερψίζωσεν εἰς ἐμὲ τὴν πίστιν καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ ἔθεσεν εἰς χεῖράς μου βιβλία εὐγλωττως ἀναπλήρουτα ὅσα λέγων παρέειπε, τότε ἐξέτεινε περαιτέρω τὰς διδασχάς του, μοὶ ἀνέπτυξε τὰς ἐπιγείους ἀπολαύσεις τῆς καθαρῆς καὶ ἀνευθύνου καρδίας, τὴν γλυκεῖαν ἠδονὴν τοῦ ὑπὸ ἀκριαίας καὶ φιλῆς οἰκογενείας περιστοιχομένου πατρός, τῆς ἀγαθοεργίας τὰς ἐκστάσεις καὶ ὡς μαγικὴ ἢ ζωνὴ τοῦ ἀπέσπα πάντοτε ἀπὸ τῆς καρδίας μου δάκρυα. Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, ἰδὼν ὅτι εἶχον ἀρχῆς τινὰς ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, συνέδεε μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν αἰσθημάτων μου καὶ τὴν τοῦ πνεύματός μου. Ἡ εἰρηκτὴ εἶχε γίνει δι' ἐμὲ παρόδησις μετὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τῆς εἰς αὐτὴν διαίτης μου. Τὴν ἡμέραν εἰργαζόμην, καὶ ἐν μέρος τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας μου ἦτο π. ο. σ. λ. ο. ρ. σ. μ. ἐν μετὰ τὴν ἐξοδόν μου. Τὴν δ' ἐσπέραν ἐδιδασκόμεν καὶ ἤκουον ὑψηλὰ ἠθικῆς μαθήματα παρὰ τοῦ πνευματικοῦ μου πατρός, καὶ τὴν νύκτα, ὅταν ἀνεπαύομην, ἐσκεπτόμην περὶ αὐτῶν, καὶ τὰ υἱοθέτου ὡς τέκνα τῆς ἰδίας μου πεποιθήσεως. Ὁ διευθυντὴς τῆς εἰρηκτῆς, δι' κατ' ἀρχῆς ἀόρατον εἰς ἐμὲ, ἤρχισε περὶ τὰ τέλη νὰ μοὶ γίνηται προσιτάτερος, καὶ νὰ πληροφορῆται περὶ ἐμοῦ ἰδίως ὕμνασι. Τοὺς τελευταίους μῆνας πρὶν τῆς ἐξόδου μου μοὶ ἀφῆθη ἀσεις σχεδὸν παντελής, ὥστε μοὶ ἐπετρέπη καὶ νὰ ἐξέρωμαι τῆς εἰρηκτῆς. Ἡ πρώτη μου δὲ πρῆξις ἦτο νὰ σπεύσω εἰς ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἀποδώσω χεῖριτας ὅτι ἀπεπλύθη τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἀνεγενήθη εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἄν καὶ ἐξηγήμην ἐλευθερώς, ἀλλὰ τὸ ἀγρυπνῶν βλέμμα τοῦ διευθυντοῦ με παρηκόσθηται παντός, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ δικαγωγὴ μου τὸν εὐ-

ηρέστησε, διότι κατ' αναγκά του ἀπελύθη πρὶν τοῦ προσδιορισμένου καιροῦ, λαθὼν καὶ τινὰς χιλιάρδας δραχμῶν, πρὸ τῆς ἐν τῇ εἰρητῇ ἐργασίας μου. Κεκτημένος πλοῦτοι γνώσεως τῶν ἀλλήλων κληρονομαί μου, ἐπιτηδευμάτων τινῶν, ἃ εἶχον ἐκδιδαχθῆ ἐντὸς τοῦ κατατήκτατος, καὶ μικρᾶς τινὸς περιουσίας, ἐπεχείρησα βιωματικὴν ἐντιμὴν καὶ ποριστικὴν, καὶ ὁ Θεὸς ἠλλόγησε τὴν ἐπιχείρησίν μου, ὥστε ἐντὸς τινῶν ἐτῶν καὶ μέσα τοῦ ζῆν ἀφθόως ἀπέκτησα, καὶ τῶν νέων συμπολιτῶν μου τὴν καινὴν ὑπόληψιν εἰς τοσοῦτον ἐκέρδησα, ὥστε Ἰσπανικὸς τις, ἔντιμος καὶ πλούσιος, μ' ἐπρόσφερε τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του. Ἀλλ' ἡ ἰδέα σου, δυστυχῆς Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Θεοδώρου μας δὲν εἶχε ποτὲ ἐξέλθει τοῦ λογιμοῦ μου. Ἐξ ἐναντίας ἀφ' οὔτου ἡ μεγάλη ἠθικὴ μεταβολὴ ἐνηργήθη ἐντὸς μου, εἶχον συλλάξει τὸν σκοπὸν νὰ ἐκπυλῶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ νὰ σοὶ προσφέρω ὅλους τοὺς καρπούς τῶν κόπων μου, ὡς μικρὰν ἀποζημίωσιν τῶν ὅσα δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ υἱοῦ μας ὑπέφερες. Ἰδοὺ ἦλθα, καί...

(Ἔπεται συνέχεια.)

Λύσις τοῦ Ε'. αἰνίγματος *Κάτοπτρον*

ΑΙΝΙΓΜΑ ΣΤ'.

Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου πρὸ χρόνων χρησιμεύω.
 Καὶ πάντοτ' εὐπειθέστατα κ' ἀσμένως σοὶ δουλεύω·
 ἔχω δὲ ὡς ἀκόλουθον καὶ μόλιον ὄδηγόν μου
 φίλον τινὰ πιστότατον σπανίως, δὲ κ' ἐχθρόν μου.
 Ἄν μ' ἐρωτήτης τί εἰμί, ἰχθὺς ἢ ἄπαντήσω,
 Ἄν τὰ λευκὰ πτεράκια μου ποσῶς παρατηρήσω.
 Ἀνακαλύπτω τὰ κρυπτὰ μέρη τῆς Οἰκουμένης
 Σὲ πάντοτ' ἔχων ὄδηγόν μετὰ τῆς εἰμαρμένης.
 Κ' ὑπηρετῶν σ' ἐπὶ πολὺ, εἶχον τὴν εὐνοίαν σου,
 Πλὴν ἐστερήθην καὶ αὐτὴν καὶ μετὰ πολλὴν χαρὰν σου
 Ἰπ' ἄλλου πινὸς πρὸ ἐτῶν τινῶν ἀναφανέντος
 Καὶ ταχυτέρου μου πολὺ καὶ τακτικοῦ κριβέντος.

Π. Γ. Ε.